

ASIASANA

ASIASANA 3/88

Kirjastotieteen ja informatiikan
opiskelijoiden ainejärjestön UDK
ry:n äänenkannattaja

Tilausosoite:

UDK ry
c/o Kirjastotieteen ja
informatiikan laitos
PL 607
33101 TAMPERE

Painopaikka:

Tehokopiointi
Tampere 1988
ISSN 0356-0139

Toimitus:

Kai Halttunen
Raimo Honkanen
Päivi Jokitalo
Harri Kalinen, tekstaas
Minna Kantanen
Tarja Lehtinen
Kaisa Martikainen
Anna-Maija Marttila
Eija Poteri
Leena Rantamäki, vast,
Eija Räisänen

Sisälllys:

Kalervo Järvelin.....	4
Tieto kortilla.....	6
Achtung!.....	8
Osallistuvaa havainnointia....	9
Kieltoja kirjoille.....	12
Pidä kirjoista huolta.....	15
Leningrad.....	16
Tuhannen ja yhden kauppiaan tarinoita.....	22
Taizé.....	26
Retki Turkuun.....	29
Perkele. Kuvia Suomesta.....	32
Limonadia ja suklaajäätelöä...	34
Kuuluisia kirjastonhoitajia...	35

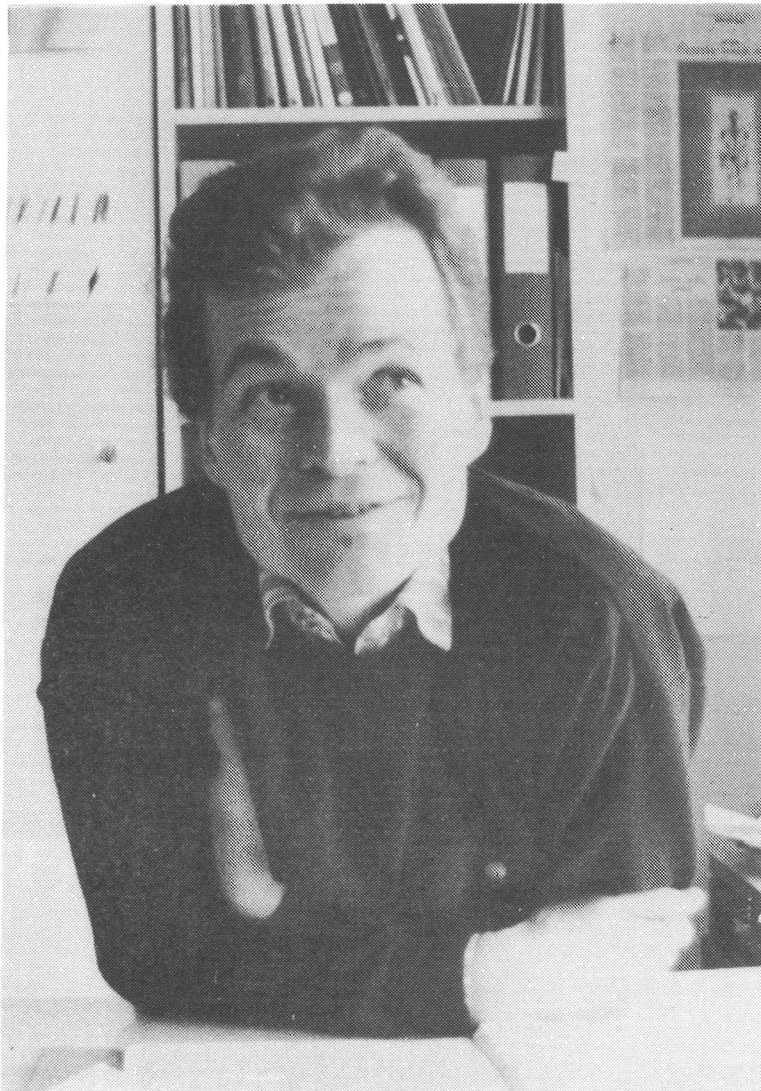
SEVILLA, syyskuu 1987

MADRID, joulukuu 1987

Kalervo Järvelinin Virallinen Nimityshaastattelu

Kalervo Järvelin on nimitetty kirjastotieteen ja
informatiikan apulaisprofessoriksi, opetuslanaan informatiikka.

1. **Kuka ja mikä olet?**
Järvelin, P.Kalervo,
altavastaaja.
2. **Missä vietit lapsuutesi?**
Enimmäkseen Joensuussa.
3. **Missä asut?**
Aravaluukussa.
4. **Mitä kuuluu?**
Elämä on kovaa.
5. **Mitä työtä tekisit ellet
tätä?**
On monia huonompia
vaihtoehtoja.
6. **Kuka on vaikuttanut
sinuun eniten?**
En tiedä, vanhemmat ja
elämäkumppani ovat
hyviä ehdokkaita.
7. **Mitä luit viimeksi?**
Vastauksen kysymykseen 6.
8. **Mistä suutuit viimeksi?**
Joku näistä: kalsarit ka-
teissa; lastenhuone se-
kaisin; mikro kiukuttelee.
9. **Miten nuket?**
Välliin hoonosti.
10. **Mikä sinua naurattaa?**
Tilannekomiikka, ironia.
11. **Mikä sinua pelottaa?**
..., että unohdan mennä
luennolle.
12. **Halvin huvisi?**
Suunsoitto.
13. **Tämän hetken vaikein
ongelma Suomessa ja
maailmassa?**
Arvojen maallistuminen,
sota ja saastuminen ovat
hyviä ehdokkaita.
14. **Mikä sinua ilahduttaa?**
Kalsarit löytyvät sitten-
kin; lastenhuoneet ovatkin
järjestyksessä; tiedosto
ei tuhoutunutkaan.
15. **Mikä sinua ärsyttää?**
Laitoshallinto.
16. **Haluatko olla vaikuttaja?**
En.
17. **Miten rentoudut?**
Lenkki, löyly, olut.
18. **Missä asiassa sinua ei
vedetä nenästä?**
Ei kai sellaista olekaan.
19. **Minne haluaisit matkustaa?**
Antiikin kulttuuripaikoille
Euroopassa ja Lähi-Idässä.
20. **Kerrotko heikkoutesi?**
Kyllä.
21. **Mihin sinulta menee eniten
rahaa?**
Velkoihin.
22. **Mikä sinua askarruttaa
tällä hetkellä?**
Mitähän vastaisin.
23. **Mihin uskot?**
En kerro.
24. **Mitä sinulle tulee mieleen
sanasta apulaisprofessori?
Velvollisuuksia.**

TIETO KORTILLA

” Sinua vastaan nostetaan yllättäen syyte. Jumalanpil-kasta tai vaikka maanpetoksesta. Joudut oikeuteen, vaikket mielestäsi ole tehnyt mitään väärää. Haluat puollustaa itseäsi, mutta asianajajaan sinulla ei ole varaa. Marssit kirjastoon, sillä olet kuullut, että sieltä saa tietoa esimerkiksi oikeudellisista ennakkotapauksista.

Kysyt kohteliaasti kirjastonhoitajan apua. Hän hymyilee ja sanoo: "Ahaa, sinä tarvitset FINLEX-tietokantaa. 1000 markan maksua vastaan kutsun haluamasi tiedot meidän tietokoneelle."

Viiden vuoden kuluttua tämä voi olla todellisuutta. Tietoa saavat vain ne joilla on sitä varaa ostaa.

Näin aloittaa Petri Kempainen artikkelinsa Tieto kortilla Suomi-lehdessä 1/88. Kempainen esittelee ajatuksiaan tietokannoista ja pohdiskelee palveluiden maksuttomuutta ja kirjaston asemaa nyt ja tulevaisuudessa.

"Kirjastotädistä on yhtäkkiä tullut tietoyhteiskunnan shamaani." Toteaa Kempainen ja lisää että tämä kehitys on ollut varsin hyvää mainosta kirjastolaitokselle, mutta samaan aikaan

hän epäilee ettei uusi tekniikka auta jäsentämään maailman tietosekamelskaa.

Kempainen muistuttaa myös ettei kirjastolla ole avaimia kuin julkisesti saatavissa olevaan tietoon. Suurin osa relevantista tiedosta on ja tulee olemaan luultavasti jatkossakin vain pienen eliitin ulottuvilla.

"Saavatko tulevaisuudessa tietoa vain ne, joilla on sitä varaa ostaa?" kysyy Kempainen ja vastaa: "Peruspalveluiden on pysyttävä maksuttomina- lausetta

toistetaan kyllästymiseen asti, pohtimatta asiaa sen pidemmälle. Yhtä varovasti puhutaan käyttöoikeuksien rajoittamisen periaatteista. Kirjastonhoitajat eivät kokemuksestaan huolimatta osaa sanoa mitkä tietokannat tai millaiset tiedonhauut voisivat olla mahdollisia. Miten suhtaudutaan esimerkiksi yritykseen joka teettää tuotekehittelyssään tarvitsemansa tiedonhauut kirjastossa?

Rahastetaanko mökin mummoa ja yritystä samoilla periaatteilla."

Artikkelin lopussa nostetaan esiin ne näkymät, joita voi seurata jos valtionavuille asetetaan suitset tai jos vapaakuntakokeilu heikentää kirjaston asemaa.

Artikkelin loppu maalailee näkymiä seuraavasti: "Nyt kirjasto vetoaa vain osavimppaan osaan käyttäjäkunnastaan, niihin, joilla jo muutenkin on parhaimmat avaimet tietoon. Mutta useampien on havaittu olevan neuvottomia sekä jatkuvasti kasvavan tiedon määrän ja tietokoneiden keskellä. Heidän tiedontarpeidensa selvittämiseksi, heidän oppettamiseksi ja auttamiseksi kirjastolaitos ei ehdi nyt kamppanjoida, pyrkinessään hämähäkiksi yhteiskunnan tietoverkkojen keskelle."

mustamaalausta vai totuudensiemen, siinä pohtimista meille kaikille.-kh

ACHTUNG !!

Kuten tiedämme, maailma muuttuu ja opintovaatimukset samaten. Yhteiskuntatieteellisen yleisopintoja on myös uudistettu. Yleisopintojen määrä putoaa lähes puoleen. Ensi syksystä asti kaikille pakollisia kursseja ovat:

1. Orientoivat opinnot
2. Filosofia I: Johdatus filosofiaan ja tieteenfilosofian perusteet
3. Tiede ja yhteiskunta
4. Tilastotieteen perusteet I

Vaihtoehtoisina kursseina ovat:

- 5a) Tilastotieteen perusteet II
- 5b) Johdatus yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen ja kvantitatiivisten menetelmien käyttöön

5c) Laadulliset tutkimusmenetelmät
Vaihtoehtoisista kursseista valitaan yksi opintojakso. Yhteensä näistä tulee 10 ov:oa.

Kieliopinnot muuttuvat sen verran, että kotimaisten kielten (suomen ja ruotsin) vaatimukset pysyvät samoina, mutta vieraiden kielten vaatimukset helpottuvat. Nyt voi joko suorittaa yhdestä vieraasta kielestä suullisen ja tekstin tai yhdestä kielestä suullisen ja toisesta tekstin. Kieliopinnot ovat 8 ov:oa.

"Säästyneet" opintoviikot on tarkoitettu käytettäväksi sivuaineopintoihin. Määräykset sivuaineopinnoista muuttuvat siten, että tästä lähtien on

jokaisen suoritettava yhdestä sivuaineesta vähintään 35 ov ja toisesta vähintään 10 ov. Eli ainakin yhdestä sivuaineesta on suoritettava cumu. Yleisopinto- ja sivuainemääräysten muuttumisen takia on varsinkin vanhempien opiskelijoiden oltava tarkkana ja harkittava haluaako suorittaa tutkintonsa vanhojen vai uusien vaatimusten mukaisesti. Jos haluat suorittaa tutkintosi loppuun asti nykyisten määräysten mukaisesti sinun on VAHVISTETTAVA AINEYHDISTELMÄSI tiedekunnan kansliassa. Koska vanhat opintovaatimukset ovat rinnan uusien kanssa voimassa tämän vuoden loppuun, voit vahvistaa aineyhdistelmäsi vielä ensi syksynäkin. Muista kuitenkin tehdä se!

OSALLISTUVAA

HAVAINNOINTIA

osa I

The Business City 25.3 klo 10.20, Joensuuhun lähtevä pikavuoro, paikan numero 29. Bussiin astuu noin 16-vuotias solariumin sävyinen tyttö, jolla on yllään vaaleanpunainen toppis, tukka-puolen ruusuke samaa sävyä, kauluksessa turkista. Hän istuu eteeni, paikka 26.

Auto starttaa liikkeelle, pysähtyy liikennevaloissa, kiihdyttää. Tyttö pistää aurinkolasit silmilleen, sellaset tosi makeet, ja alkaa lukea Reginaa. Ensin tähtikuvioiden kertomat, sitten pari pientä julkkuinfoa. Pyyhkijät viuhkovat tuulilasia, lumi tien varrella näyttää liikaisen mustalta, sataa räntää. Päähäni pälkääntää vanha juttu maataloussektorilta: kyllä lehvät olkeakin syövät, jos niille panee vihreät aurinkolasit silmille.

Valkoinen kupla ja sen hajominen. Hän puree jenkkiä. Minun käy kateeksi, sillä en ole ikinä oppinut kunnon puhallustekniikkaa. Lueskelen hajamielisenä Pentti Holapan runoja:

Sinä ojennat katseesi sinimustan kukan/ minua kohti ja kumarrun suutelemaan./ Juuri silloin aurinko nuolaisee/ huulillesi sanoinkuvaamattoman hymyn,/ joka sokaisee hetkeksi.

Hän hellittää hieman, riisuu suojalasinsa ja juo vaalean vihreää ankkajuomaa. Hänen novellinsa on otsikoitu: Huomisesta en tiedä.

Alan pohtia Aristotelesta ja katharsis-ilmiötä, sitä kuinka taide herättämänsä tunnepurkauksen avulla puhdistaa mielen. Sanoivat muuten puoli vuorokautta sitten Härmälässä, että olen intellektuelli tyyppi. Aika hyvin sanottu minun mielestä ja jo toisen tuopin jälkeen.

Tulemme pieneen kaupunkiin ja tiemme eroavat, kun vaihdan myös sivuteitä kiertelevään hitaampaan linjuriin. Vielä puoli tuntia ja ylitän kotikuntani rajan. Vanha mies jää pois autosta, neljänneksi viimeinen matkustaja. Sanoo kuljettajalle, että ennen oli tämäkin täynnä, se on kai sitä rakennetta vai mitä se nyt on. Rakennemuutosta vissiin, kuski täsmentää.

osa II

Tampere 1.4. klo 14.10, pika-vuoro Lahteen. Pitkäperjantaista huolimatta auto täyttyy, viereeni istahtaa noin 40-vuotias mies, kassissa eväät mukana.

- Kuule otaks sää tää on tuorehulla lantrattu? Jätän kierroksen väliin, kaveri pistää vodkapullon selkänöjan verkkoon jemmaan ja ottaa esiin juustonaksit, joita sitten popsimme.

- Mä oon huomannu, että kun syö suolasta, niin ei rupee niin usein kusettamaan. Oleksä täällä yliopistossa tai jossain? Myönnän siellä olevani.

- Mä olen tuoll YIT:llä, jo viis vuotta olen ollu. Se on sellasta hommaa, kun porataa kallion sisässä, et sitä pölyä saa kaks tuntia rykii pois kun on töistä päässy. Sillä minä aina otankin, illalla alotin tän pullon eikä ole enää kun tän verran. Mut on täällä kassissa vielä kolme pulloa.

Matkan kuluessa kertaillemme elämänvaiheita. Nelivuotiaana hän oli Kanadaan muuttanut, parikymppisenä jonkinlaista opiskelua myös yliopistossa, mahdollisesti Helsingissä. Palasi joka tapauksessa Suomeen, vanhemmat edelleen Kanadassa, ainoa sisko Kaliforniassa. Kassissani on melkein luettu P. Willisin Koulunpenkiltä palkkatyöhön -kirja, jossa selvitetään niitä prosesseja, joiden vuoksi työväenluokan nuoret saavat työväenluokan työt.

- Mut sitte mä huomasin, ettei minusta ole pelkkää ajattelu-työhön. Eikä niillä sosiologien

ja historioitsijoitten tutkimuksilla mitään muuteta, kuule eikö oo näin? Mut mull on vahva selkä, sillä minä oon porarina ja mulla on laturin paperit.

Kysyn kassissa pilkottavasta kirjasta.

- Tää on sellanen kiva kertomus, saat sen jos palautat johku kirjastoo, mä olen jo lukenut. Se tyttö anto tään mulle siellä Kotkan kirjastossa. Kirja on Antti Tuurin Vuodenajat maaseutukaupungissa. Talvi-otsikon alta löydän seuraavan keskustelun:

" - Mistähän se johtuu, ettei ihminen tunnu milloinkaan olevan oikean mittainen, se sanoi.

- Miten niin? minä sanoin.

- No minua pidettiin esimerkiksi pienenä aina kasvatuslaitoksissa ja nyt isona joudun kulkemaan alvariinsa katkaisuhoidossa."

- Kirja pitää lukea sellasena kun se on eikä ruveta miettimään ja analysoimaan. Peura on nätti eläin kokonaisena, mutta entäs kun palotellaan, kuule eikö oo näin? _____

- Mut mä oon huomannu, ettei tuoll parakeissa oikein välitetä sellasesta ett lukee kirjoja, vaikka sillä se pysyy mielikuvitus kunnossa. Kanadassa oli ihan eri juttu, siellä oli melkein joka miehellä pino kirjoja mukana eikä siinä mitään vinoilemista ollu.

Vertailemme kahden maan terveydenhuoltoa, verotusastetta, lainsäädäntöä ym.

- Kanadassa se on 24 tuntia, kun on päästettävä pois tai ruvettava syyttämään, täällä sitä saa vieläkin pitää yli viikon pidätettynä. Teidän opiskelijoitten pitäs ottaa selvää näistä asioista ja hoiataa kuntoon. Kun sä kuitenkin menet niihin mielenosoituksiin, niin ota sellanen kyltti että alas poliisivalta Suomesta. Lupaan pohtia asiaa.

Tulemme Lahteen, toivottelemme hyvät pääsiäiset, kaveri jatkaa Kotkaan, minä siirryn linja-autoasemalle aikaa tappamaan. Aseman ravintolassa ostan lasin mehua ja kaivan kassistani voileivät. Viereisessä pöydässä vanha setä ojentaa vanhalle tädille tyhjän Sorbus-pullon. Tädin kassi on jo melkein täynnä pulloja. Vakava huoli omasta tulevaisuudestani pakottaa minut ottamaan luentomuistiinpanoni esiin ja keskittämään havainnointikykyäni pelkästään niihin. Niiden sisältöä en kuitenkaan ala tässä selostamaan, sillä joudun tekemään sen toisessa yhteydessä.

RH

KIELTOJA KIRJOILLE!

Suomessa on ollut voimassa 1919 alkaen painovapauslaki, joka ei aseta ennakolta esteitä julkaisemiselle. Toisaalta täällä on käytännössä noudatettu sosiaalisen vastuun järjestelmää, jossa julkaisijan sosiaalinen ja moraalinen vastuu asettaa rajoituksia periaatteessa vapaalle julkaisutoiminnalle. Erno Paasilinna totesi Kulttuuririuudussa, että 20-luvulla kustantajat kokivat tehtäväkseen valistaa kansaa, joka oli erehtynyt. Pääkirjastossa Atti-lassa on esillä F.E.Sillanpään ja WSOY:n Jäntin välinen kirjeenvaihto, aiheena "Hurskaan kurjuuden" alku ja sen muuttaminen.

Painotuotteisiin sovellettiin tarvittaessa rikoslain pykälää. 30-luvun valtuuslaeilla (mm. suojelulait, kiihotuslaki) murennettiin edelleen painovapauslain merkitystä. Lisäksi uhkana oli Lapuan liikkeen toiminta kirjapainojen tuhoamisineen, joten sensuuria ei tarvittu.

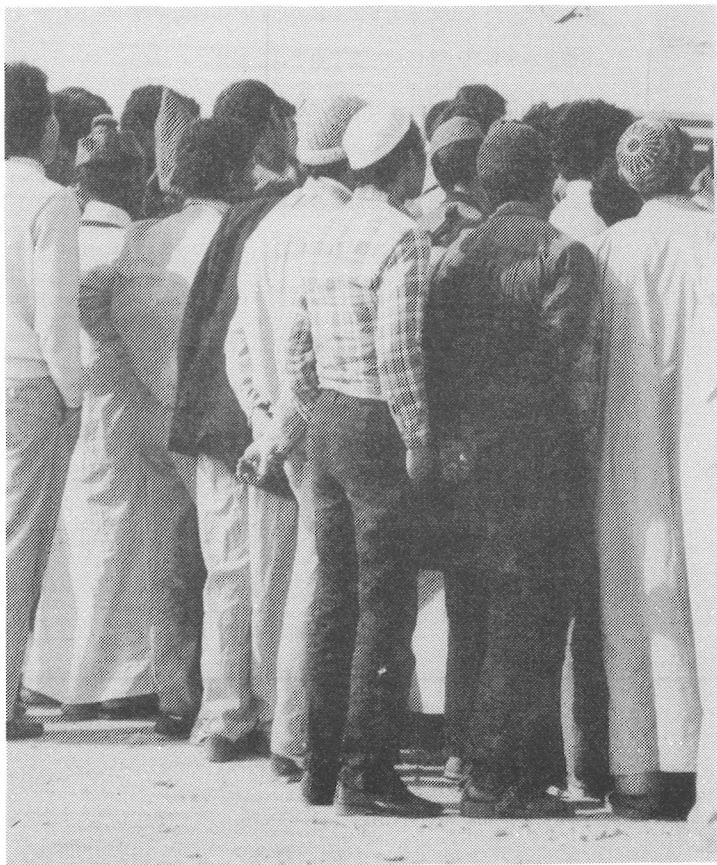
Esimerkiksi seuraavat tukkijät-
kän vuodatukset eivät läpäisseet
seulaa 1931: "Vanhat valtiomiehet
ja diplomaatit ovat aina valmis-
telleet ja luoneet sotia, jatka-
neet niitä mahdollisimman kauan.

Tämä johtuu siitä, että he si-
simmässään kadehtivat nuorison
elämäniloja, ovat mustasukkai-
sia nuorista naaraista. ..
Yhtäällä köyhyyttä, kurjuutta,
enimmäkseen niillä, jotka myös-
kin tekivät työtä ja näkivät
vaivaa. Toisaalta hyvinvoin-
tia, mässäystä ja enimmäkseen
niillä, jotka eivät tienneet
työstä eivätkä elämän huolista."
Samana kirjan asetussanapohdin-
toja: "Mutta olenhan joskus
lukenut, että kirjallisuus on
ajan peili. Nyt te kynämiehet
kirjoittelette iloisia eli mi-
täänsanomattomia juttuja, käsit-
telette vanhoja ja olleita asi-
oita. Mitä me teemme sellaisel-
la peilillä, josta ei näe naa-
maansa. Nurkkaan koko roska!

- No, jos kynämies kiillottaa
peilin pinnan sinun hengelläsi,

niin hän saa pian itse käydä tyhjin vatsoin. Käypi niin, ettei hän saa sitä peiliään pistetyksi edes kansakunnan nokan eteen." (Haanpää: Noita-ympyrä, ilmestyi ensimmäisen kerran 1956)

Kustaa Vilkuna antaa värikkään kuvan sota-ajan sensuurista kirjassaan "Sanan valvontaa". Sensorit yrittivät kuumeisesti pitää langat käsissään, ohjata ymmärtämätöntä kansaa ja

MIEHET SEURAAVAT KIRJAROVION
POLTTAMISTA

lehdistöä yhteen rintamaan. Sosiaaliset verkostot ulottuivat presidenttiin asti ja keinoja riitti. "Vapaan Pohjolan" toimitus lopahti, kun toimittajat komennettiin rintamalle ja konttorineiti työleirille. Seuraavassa tiedotuslaitoksen johtoportaan perusteluja: "Sensuuri ei merkitse sananvapauden sortamista, vaan ainoastaan sanan voimien keskittämistä. .. Sodan aikana ei kenelläkään ole oikeutta luoda tai julkisuudessa avustaa muita kuin sodan kululle edullisia mielialoja tai mielipiteitä."

Myös sotaa esitteleville kuvateoksille annettiin tarkat suuntaviivat. Sodan kulku ei saanut niistä ilmetä, sen sijaan takaisin vallattujen alueiden luonnonkauneutta sai kuvata, jos muisti antaa kunniaa takaisinvaltauksen suorittajille. Sensuuri virallisessa muodossaan lakkasi lopullisesti -47.

KIRJAROVIOSTA VAROITTAVA LIIKENNEMERKKI

Sodan loputtua hallitus alkoi huolestua siitä, että kirja-kaupoissa ja kirjastoissa oli tarjolla neuvostovastaista kirjallisuutta. Lokakuussa -44 valtion kirjastotoimisto lähetti kirjastoille kiertokirjeen, jossa oli "ei julkisuuteen"-merkintä. Siinä kehoitettiin vapaaehtoisesti panemaan syrjään sellainen

kirjallisuus, jota NL voisi pitää luonteeltaan ja sävyltään itselleen vihamielisenä. Virallista kiellettyjen kirjojen luetteloa ei ollut olemassa, joten piilotettavien kirjojen määrä hieman vaihteli kunnittain. Seuraavana vuonna valvontaviranomaiset löysivät jostakin kirjaston, jossa arka aineisto sijaitsi lukitsemattomassa kaapissa. Varmuuden välttämiseksi annettiin uudet määräykset: vihamieliset kirjat poliisiviranomaisten sine-töimiin paketteihin! Ne avattiin vasta 1958.

Vanhana anarkistina ihmettelen hieman sitä, että kirjastonhoitajat vastalauseiden sijasta tyytyivät kohtaloonsa ja jopa pyysivät valmista luetteloa. Toisaalta vuosien levottomuuksien jälkeen oli ehkä sittenkin pieni vaiva pakata osa kirjoista erilleen, tärkeämpää oli rauha maassa. Selostus em. episodista löytyy Helle Kannilan kirjasta "Kirjavalinnan ongelmia". Hän painottaa sitä, että kirjastonhoitaja ei sensuroi vaan valitse. Ja valitsija uskoo lukijan älyyn, sensori vain omaansa.

RH

PIDÄ KIRJOISTASI HUOLTA!

NAHKASELKÄISET KIRJAT

puhdistetaan magneesin ja bensiinin seoksella.

NIDOTUT KIRJAT SIISTEIKSI

Vääntynyt selkä muovataan suoraksi ja sivellään runsaalla muovi- tai kaseiiniliimalla (esim. "lukko"-liima). Vahvasta paperista leikataan kappale, joka peittää sekä kannet että selän, ja asetetaan liimatun selän päälle niin, että se tarttuu siihen lujasti kiinni. Taipuisasta kartongista leikataan samanlainen kappale, mutta selän kohta mitataan niin runsaaksi, että muodostuu pyöristynyt selkä, kuten sidotuissa kirjoissa on tapana. Tämä liimataan äsken tehtyihin "kansilehtiin" kiinni, muttei selkään. Jos kartonki on kaunista, se kelpaa sellaisenaan, mutta sen voi myös päällystää nahkajäljennös- tai muilla ns. ylivetopapereilla. Selkään voi ylivetopaperin alle panna paksun, pehmeän pahvin suikaleita ja muovata kohobindejä, ja ennen kaikkea tehdään "tittelikilpi", johon tekijän nimi tekstataan, vaalealle pohjalle tushilla, tummalle pohjalle kultapronssivärillä. Vaiva jää kirjaa kohti vähäiseksi, jos liimailee useita kerrallaan.

KIRJOJEN DESINFIOINTI

Suureen laatikkoon pannaan 10 cm:n etäisyydelle toisistaan päästä toiseen kulkevat narut, joille sitten ripustetaan kirjat. Laatikon pohjalle asetetaan teevadille formaliinia. Laatikko suljetaan tiiviisti, mahdolliset raot peitetään liimapaperilla ja kirjojen annetaan olla näin 2 päivää. Desinfioinnin jälkeen kirjat on tuuletettava. Vielä varmempi keino on silittää jokainen sivu kuumalla silitysraudalla. Käytännössä se on kuitenkin sula mahdottomuus.

Leningrad

Junalla matka taittui rattoo-
sasti - junassa pystyi ja-
loittelemaan ja virkamiehet
järjestivät ohjelmaa. Ra-
diosta tuli ohjelmaa Mosko-
vasta, tosin englanniksi, ja
vaunuemäntä tarjoili teetä
kunnon tsaikka-laseista.
Perille saavuttiin sunnun-
tai-iltana melko myöhään. Ho-
tellimme oli Nevski Pros-
pektin, kaupungin valtakadun,
toisessa päässä.

Illallisen jälkeen syöksyim-
me paikalliseen yöelämään ts.
ohjelmassa seurasi suomalai-
sen oppaamme, Marjan, johdol-
la iltakävely Leningradis-
sa, meille nuorille. Yö oli
tuollainen lauha kevätyö,

ja Leningrad näytti vaikutta-
valta yövalaistuksessaan.
Marja varoitteli meitä pysy-
mään yömyöhällä samalla saa-
rella kuin hotellimmeikin oli
(Lenskihän on saarille ra-
kennettu kaupunki), sillat
kun avataan öisin suuria
laivoja varten, ja olisihan
ikävä olla "tois'puol jokke"
sillä hetkellä...

Maanantai aloitettiin ret-
kellä Pietari-Paavalin lin-
noitukseen. Sehän oli Pie-
tari Suuren ensimmäinen ra-

kennuskohde, kun hän 1703 aloitti kaupungin rakentamisen. Linnoituksessa kävimme tutustumassa katedraaliin, sen sijaan emme päässeet käymään alueella vielä 1900-luvulla toimineisiin vankityrmiin.

Jo tässä ensimmäisessä kohteessa tulimme totisesti huomaamaan, mikä turistikaupunki Leningrad on. Inturistin punaisia busseja oli kaikkien nähtävyyksien lähellä kadunvarret pullollaan ja jonot olivat mahtavia. Ennätys lienee ollut Eremitaasin jono, joka kiemurteli ympäri rakennusta - jätimme siis Eremitaasin suosiolla väliin.

Monet meistä pistäytyivät lounastauon aikana hotellin

vieressä olevalla Aleksanteri Nevskin luostarin alueella. Luostarin hautausmaalle oli haudattu monia taiteilijoita ja tiedemiehiä mm. Tšaikovski, Dostojevski, Lomonosov jne.

Iltapäivällä matka suuntautui Venäläisen taiteen museoon, joka oli varmaan parempi valinta kuin Eremitaasi. Museon kokoelmat koostuivat tosiaan venäläisen taiteen suurista nimistä, Andrei Rublevista Ilja Repiniin.

Illalla harrastimme kulttuuria, osa meni konserttiin ja osa seuraamaan Donin kasakoiden tanssi- ja lauluesitystä. Kasakoiden tanssit osoittautuivat vauhdikkaiksi ja VÄRIkülläisiksi, jopa siinä määrin, että heikompaa huijasi kirkasväristen tanssijarivistöjen viilettäessä mikä minnekin suuntaan...

Tiistai aloitettiin kiertoajelulla, jonka aikana ihailtiin ulkopuolelta mm. Iisakinkirkkoa, Smolnaa, Merisotamuseota ja lukuisia Nevski Prospektin varrella olevia, jo tutuksi tulleita kohteita. Joskus nimittäin tuntui, että sahasimme suurimman osan aikaa edestakaisin tuota kätua.

Saltykov-Shchedrinin kirjaston (josta tarkempi kuvaus myöhemmin) jälkeen kävimme kahvilla Sever-nimisessä ravintolassa, joka osoittautui niin mukavaksi paikaksi, että osa seurueesta vietti myös illan siellä. Meillä muilla olikin sitten aikaa vielä kierrellä kaupungilla tekemässä ostoksia (levyjä, kortteja, julisteita, teetä, leipää jne.).

Episodeja

RUOKAA

Reissuissa einespuoli on niitä tärkeimpiä, ovatpa ne sitten lahjuksia tai maksettuja. Venäläinen ruoka oli energistä: lihaa rasvoja kaihtamatta, herkkuja sokeria säästämättä. Vettä kiellettiin juomasta vieraan maan pöpöihin tottumattomilta. Siispä juotiin teetä, kahvia ja kivennäisvettä. Parhaan yllätyksen tarjoili viimeksi mainittu, mustaamalla hampaat. Kotimatalla suurimmalla osalla oli purukalut sen näköiset, ettei voinut hirnumatta katsoa. Kivennäisvesi ja kaviaari yhdistelmää en suositele - yhdessä nautittuna ne maistuvat lähinnä satama-altaan saastuneelta vedeltä. Aamiaisen seisovassa pöydässä tunsin olevansa Venäjällä; tarjolla oli uunijuustoa, rah-

karieskaa, hapanjuustoa, hapankaalia, suunnaton samovaari teetä, monta sorttia leivonnaisia - ja kivennäisvettä.

OSTOKSILLA

Gostnyi Dvor on Leningradin suurin tavaratalo. Se on galleria-tyyppiä, suunnattoman suuri, narisevat puulattiat ja osastojärjestys on käsittämätön. Jako ei ole aiheenmukainen vaan tuottajien mukainen? Parhaita osastoja olivat hattuja ja levyosastot. Levyosaston sinfoniahyllyllä oli peräti eksoottinen löytö - Rauli Badgingin Laivat.

Leipäkaupassa piti tietysti käydä Pietarin limppua ostamassa. Itsepalvelutiskillä oli lusikka, jolla sai koettaa leivän tuoreutta - jos kelpuutti sen,

sai sormin valita omansa ja kaukaa viisaana sujauttaa sen mukanaan tuomaan muovipussiin. Minä maalaisena käärin omani nenäliinaan...

HAUTAUSMAALLA

Aleksanteri Nevskin luostarin hautausmaalla tapasimme erään maanmiehemme, joka - ilmeisesti suurena Dostojevskin ihailijana - oli tullut osoittamaan kunniotustaan vainajalle. Miehen tarkoitus lienee ollut vilpittön, mutta hän näytti herättävän suuria epäilyksiä paikallisissa kukkien tuojissa (kuuluisuuksien haudoilla oli kasapäin tuoreita kukkia). Mies nimittäin onki taskustaan - jossa pullotti erittäin näkyvästi iso viskipullo - tuollaisen mehiläisvahakynntilän, joka lienee siunattu ja tarkoitettu käytettäväksi kirkon seinien sisäpuolella ikonien palvontaan. Tyyllirikko täydentyi, kun mies yritti silminnähdessä epävarmoin liikkein sytyttää lumpeen tuuppaamaansa kynntilää - tietysti sytkärillä...

lankumouksen ihmeen ja piirityksen kauhut. Nykypäivä ja -elämä kiinnostaisivat yhtäläillä.

PIIRITYS

Ehkä hämmästyttävintä koko reissulla oli huomata, mikä merkitys Leningradin piirityksellä ja suurella isänmaallisella sodalla on vielä nytkin leningradilaisille. Saltykov-Štšedrinin kirjaston opas jakoi ajan sen mukaan tapahtuivatko asiat ennen vai jälkeen piirityksen. Ikäluokkien kolme vuotta kestävä asevelvollisuuskin tulee ymmärretyksi historian kautta. Sankaruus, urhoollisuus ja historia merkitsevät paljon. Tuntui, että naapurit elävät menneestä. Turisti ehtii kokea vain Pietarin suuruuden, val-

TULLI

Tulli valitsee tarkastettavaksi komeimmat laukut. Pistokoe on perinpohjainen, käsimatkatavarat kiinnostavat myös ja niissä erityisesti osoitekirjat. Tulliselvityslomake saa hyvälle tuulelle, kysymykset ovat peräti vitsikkäitä: "...mukanani em. matkatavaroissani on:

- 1) Erilaisia aseita ja ammuksia
- 2) Huumausaineita ja niiden käyttövälineitä " jne.

HISTORIASTA

Leningrad perustettiin 1703 Pietari Suuren (204 cm) matkaskyllä. Rakentaminen alkoi Pietari-Paavalin linnoituksesta. Mestarit tulivat länsi-Euroopasta ja se näkyy koko Leningradissa, jonka ilme oli ensikertalaiselle yllättävän läntinen. Esim. linnoituksen kirkossa ortodoksisuudesta oli merkinä vain ikonostaasi, joka sekini oli rakennettu riemukaaren muotoon.

Kaupungin keskustan arkkitehtuurinen yhtenäisyys on hämmästyttävä. Vanhat palatsit ovat nyt museoina tai hallintorakennuksina. Mainosvalojen ja tarjouskylttien vähäisyys korostaa arkkitehtuurin vaikuttavuutta.

Kadut ovat leveitä, autot eivät muuten saa parkkeerata niille, mutta ruuhka-aikana ei tahdo itseään joukosta löytää. Kadut on parasta ylittää paikallisen Nikitan imussa elämän jatkumisen turvaamiseksi.

Iltakävelyllä kaupungin kauneus korostuu. Historialliset rakennukset ovat taivaallisesti valaistuja ja Neva tyyni. Alkua asukkaat häipyvät lähiöihin, turistit kallistelevat hotelleissa, joten kaupunki on rauhallinen, lähes kuollut.

Saltykov ~ Shchedrin

Leningradin reissun toisen iltapäivän vietimme kirjastonuomienissa kuten tulevilta kirjastonhoitajilta voi odottaa. Matkaa valmistellessamme haaveilimme tutustuvamme itänaapurin yleiseen kirjastoon, "siellä kun on niin erilaiset systeemit" - oli niin erilaiset, että valitsemamme Saltykov-Shchedrinin valtion yleinen

kirjasto ei ollutkaan yleinen kirjasto, vaan maan vanhin (per. 1795) julkinen kirjasto, yksi vapaakappalekirjastoista, joka tällä hetkellä on perustutkinon suorittaneiden tutkijoiden käytössä.

Saltykov-Shchedrinin kirjaston kokoelmissa on yli 25 miljoonaa nidettä, kokoelman arvokkaimpaan osaan kuuluu venälä

läisen kirjallisuuden vapaa-
kappalekokoelma v:sta 1725 ny-
kypäiviin. Juuri nyt sen arvoa
on entisestään nostanut toisen
vapaakappalekirjaston, Lenin-
gradin Tiedeakatemian kirjas-
ton tulipalo. Kokoelmissa
on myös miljoonia muissa mais-
sa painettuja kirjoja. Saim-
me tutustua mm. lasten Aar-
teiden kirjaan ja eri aikoina
painettuihin Kalevaloihin.
Oppaamme esitteli myös kirkko-
slaavin kirjaimilla painet-
tua suomalaista katekismus-
ta. Emme sitä ymmärtäneet, ei
myöskään oppaamme!

Oppaamme toimi vanha Fanny-
rouva, joka oli työskennellyt
SS:n kirjastossa jo 50 vuot-
ta. Hän on ollut monessa mu-
kana kirjastouransa aikana ;
siirtämässä inkunaabeleita
turvaan Leningradin piirityk-
sen aikana, mukana miettimäs-
sä yhä kasvavan kokoelman säi-
lytys- ja järjestysongelmia,
ja nyt siirtymässä tietoko-
ne aikaan.

Tutustuimme myös kirjaston kä-
sikirjoituskokoelmaan ja har-
vinaiskirjaosastoon. Sieltä
löytyi mm. Voltairen 7000 ni-
teen yksityiskokoelma, jonka
kirjojen reunahuomautuksista
kirjastolla tehdään julkaisua.
2 osaa on jo ilmestynyt ja
jatkoa seuraa, työ tehdään yh-
teistyössä Voltairen säätiön
ja DDR:läisen kustantajan kans-
sa.

Kirjastosta löytyi lohdutusta
niille, jotka eivät pidä omaa
kirjahyllyään aakkosissa ja ai-
heenmukaisesti järjestettynä :
valtavan pyöreän kirjahuoneen
kirjat oli järjestetty koon
mukaan. Isoimmat alahyllyille
ja pienimmät katonrajaan 5 met-
rin korkeuteen. Kirjoilla on 9
kokoluokkaa ja ne sijoitetaan
vuosittain hankintajärjestyk-
sessä.

Yksinomaan SS:n kirjastosta lai-
nataan vuosittain 10 000 000
kirjaa. Luku kertoo kirjaston
onnistuneen Leninin sille an-
tamassa tehtävässä ; tuon teh-
tävän Fanny välitti myös meil-
le - kun te työskentelette kir-
jastonhoitajina omassa kir-
jastossanne, muistakaa, mitä
Lenin sanoi : " Se ei ole tär-
keää, miten harvinaisia kir-
joja kirjastossa on tai miten
hyvässä järjestyksessä, vaan
se että ne kirjat kiertävät".

MK
TL
ER

On jouluaamu. Herään aikaisin ulkoa kuuluvaan nousevaan ja laskevaan miesääneen. Avaan radion. Englannin kieliset uutiset tuntuvat erikoistuneen Lähi-Idän asioiden esittelyyn. Vedän verhot. Kadulla on kohtoisasti lunta ja joissakin ikkunoissa kimaltelee koristeita. Muuta tuttua näkymässä ei ole.

Olen ehkä ainoassa eurooppalaisessa suurkaupungissa, jossa silmä ei tavoita ainoatakaan tehtaaniippua. Sen sijaan matalien rakennusten yläpuolelle kohoaa lukematon määrä kupoleita ja minareetteja, joista kajahtanut rukouskutsu on herättänyt minut.

Tämä on raporttini kaupungista, jossa sain kuulla...

Tuhannen ja yhden Kauppiaan farinoita

HAGHIA SOPHIA

Istanbulin historia ulottuu kauas 1000-luvulle eKr ja sen sijainti kahden maanosan välissä antaa sille oman leimansa. Yli 6 miljoonaa asukasta ja itämainen tunnelma takaavat mielenkiintoista nähtävää ja koettavaa. Länsimaistamisohjelmista huolimatta itäinen kulttuuriperinne on säilynyt vahvana. Tähän on varmaan osaltaan vaikuttanut uskonnon merkityksellisyys jokapäiväisessä elämässä. Islamilaiset eivät tunnu suosivan kovin radikaaleja muutoksia.

Kaupungin komeimpia nähtävyyksiä on Topkapin palatsi. 1400-luvulta aina 1900-luvun alkuun sulttaanit hoviväkineen asuttivat tätä valtavaa palatsia. Parhaimmillaan siellä asui n. 4000 ihmistä. Näistä kolmisen sataa eli haaremin suljettujen ovien takana ainoana tehtävänä sulttaanin viihdyttäminen. Nykyisin Topkapi on museo ja kertoo jotain siitä loistosta joka aikoinaan ympäröi sulttaanien elämää.

Topkapista löytyy myös Sultan Ahmet 3.:n kirjasto. Tämä marmorista rakennettu kirjasto tyydytti sulttaanien yleistä sivistyksen, tiedon ja virkistyksen tarvetta vuodesta 1719 lähtien. Kirjaston kokoelmaa ei voi kehua suureksi, mutta ympäristö lienee taannut miellyttäviä lukuhetkiä vilvoittavan suihkulähteen läheisyydessä.

Mahdollisesti vielä Topkapiakin mielenkiintoisempi on Arkeologinen museo, joka on myös osa Istanbulin vanhaa kaupunkia. Museon aarteisiin kuuluvat esimerkiksi osat Hammurabin laista, rakkausrunot 1800-luvulta eKr sekä tietävästi maailman ensimmäinen kirjallinen rauhansopimus "Kadesh", jonka allekirjoittajina ovat toimineet Ramses 2. ja Hattusilas.

Jos eurooppalainen meininki kyllästyttää, pääsee vanhasta kaupungista helposti laivalla Aasiaan. Laivat liikennöivät ympäri vuorokauden ja 15 minuutin matka ei edes paljoa kukkaroa koettele: menoaluu maksaa n.2 mk. Eroa Euroopan puoleisiin osiin ei juuri huomaa. Ehkä kuitenkin köyhyys tulee selvemmin esiin Aasian puolella.

Turkkilaiset lienevät synnynnäisiä kauppiaita. Kaupan teko turkkilaisten kanssa on todellista taidetta. Tinkiminen on olennainen osa tapahumaa ja kiirettä ei sovi pitää. Kauppias hieroo hyviä kauppoja mielellään monta tuntia, joiden aikana ehditään juoda litroitain maukasta omenateetä ja kuivattua kurku vahvoilla savukkeilla. Mikä olisi kauppaa tehdessä kun ympärillä on määrättömästi hienoja käsityötaidon näytteitä. Selvittämättä vain jäi kuinka saada raahattua 3-metrinen matto junassa Istanbulista Tampereelle.

Kaikkiin kauppiaisiin ei kannata luottaa sokeasti. Missään muualla en ole nähnyt yhtä paljon merkkituotteiden jäljennöksiä: Benetton on vääntynyt Benettoniksi ja Lacoste Lakosteksi. Kalliita pariisilaislahjuvesiä saa puoli ilmaiseksi, mutta aidon paketin sisältä paljastuu halpa turkkilaisvastine. Ulkokuori pettää useasti ja kaikkein halvinta ei kannata ostaa.

Basaarit ovat luku sinänsä. Suuri Basaari on nimensä veroinen, eikä ole ihme jos sinne eksyy ihmisvilinässä. Hinnat ovat hiukan normaalitasoa korkeammat ja kilpailu todella kovaa. Basaarissa ei

voi liikkua paria metriä pitempään ilman, että joku innokkaista kauppiaista roikkuu hihassa ylistäen omia tuotteitaan. Suurimman yllätyksen tuottivat myyjät, jotka huusivat peräämme selvällä suomen kielellä "Suomi-poika osta hyvä nahkatakki". Turkkilaiset pitävät meitä suomalaisia sukulaiskansanaan ja kielemmekin kuulemma muistuttavat toisinaan. Eräs basaarin kauppiaista osasi kertoa mistä Turku on saanut nimensä. Tietysti Turku on suomalainen johdos sanasta Turkki. Kuka vielä uskalttaa väittää, ettei matkaillessa opi uutta.

Egyptiläinen basaari, jota myös maustebasaariksi kutsutaan on myös näkemisen arvoinen. Jos Suuri Basaari on turistien suosima ostopaikka, niin egyptiläisestä basaarista löytyy aitoa turkkilais-tunnelmaa. Basaarissa voi maistaa ja haistaa mitä erilaisimmat mausteet ja turkkilaisherkut.

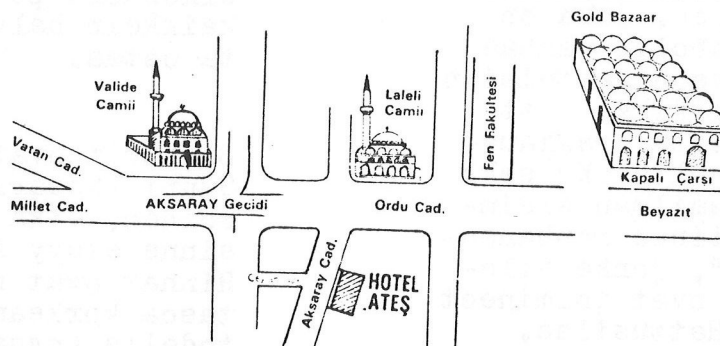
Oleskelu Istanbulissa on erittäin halpaa. Yöpyminen halvassa hotellissa onnistuu n. 20 mk:lla. Kuudenkymppin hotellissa on jo piccolo kantamassa kapsäkkejä huoneeseen. Ravintoloissa syöminen on halpa ja hauska tapa tutustua Turkin kulinaristiseen perinteeseen ja

paikallisiin ihmisiin. Parasta ruokaa saa pienissä kuppiloissa, joissa paikallinen väestökin ruokailee. Kunnan kebab-annos (=lihaa, salaattia, riisiä, leipää, vuoheinmaitojogurttia) kera juoman maksaa n. 12 mk. Hienommissa ravintoloissa hinnat ovat korkeammat, mutta taso ei välttämättä parempi.

Vaikka Istanbulin ilmapiiri on varmasti paljon vapaamielisempi kuin muualla Turkissa, kannattaa muistaa, että sikäläiset tavat poikkeavat paljon meikäläisistä. Turkki on vielä miesten maa. Yksinäisellä naismatkaajalla riittää innokkaita auttajia, mutta avun vilpittömyys ei ole aina välttämättä taattu. Viisasta olisikin lähteä matkaan porukalla. Helppoimmalla pääsee kun on maassa maan tavalla ja kietoo huivin päähän eikä pyri erottumaan muusta väestä.

Istanbulissa tuntuu olevan oma "turistinmetsästäjien"-ammattikunta. He ovat nuoria miehiä, jotka ihailevat länsimaita yli kaiken ja kuvittelevat jokaisen turistin kulkevan rahakirstu kainalossa. He toimivat mielellään oppaina esitellen Istanbulin ihmeitä. Ongelmana on, etteivät he juuri puhu muita kieliä kuin turkkia, joten opastuksen anti voi jäädä varsin vähäi-

Turistik otelimizde her türlü konfor ve rahatı bulabilirsiniz.

You can find surely. Every kind of comfort, Excellent service and resting in our Touristik Hotel.

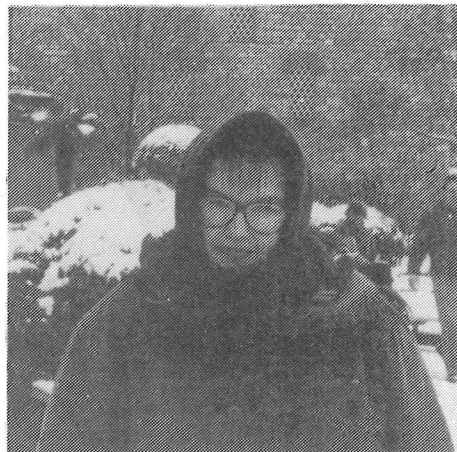
seksi. (On kuitenkin huomautettava, että Istanbulissa voi vuokrata myös korkeasti koulutettuja, kielitaitoisia ja kalliita oppaita.) Yleensä nämä sightseeingit päättyvät siihen, että "turistinmetsästäjä" vie asiakkaansa sukulaisensa kauppaan ja yrittää saada kiitollisuudenvelassa olevan turistin ostamaan kalliita matkamuistoja.

Miten tähän kaukaiseen maahan sitten pääsee? Jos et ole vielä onnistunut ohittamaan 26-vuoden ikää, on Inter Rail näppärin tapa matkustaa. Sillähän pääsee matkustamaan Turkin läntisillä alueilla aina Istanbuliin asti. Näppäryys tosin on varsin suhteellista, sillä esim. junamatka Münchenistä Istanbuliin kestää 2 1/2 vuorokautta.

Tietysti myös lentäen pääsee Istanbuliin. Turkin lentoyhtiö Türk Hava Yollari suhtautuu myötämielisesti opiskelijoihin ja tarjoaa heille 60 %:n alennuksen kaikilla maidenvälisillä lennoilla. Itse käytin tätä mahdollisuutta nopeuttaakseni matkantekoa ja välttääkseni turruttavaa junassa istumista. Nousin lentokoneeseen Belgradissa ja 2 tunnin lennon jälkeen olin jo turvallisesti Istanbulin lentokentällä. Hintaa matkalle tuli n.280 mk ja aikaa säästy junaan verrattuna n. 40 tuntia.

Nykyisin Istanbuliin järjestetään runsaasti edullisia seuramatkoja. Jos haluaa tutustua Turkin itäisempiin osiin, ei linja-autolla liikkuminen tule kalliiksi. Tosin kannattaa varautua siihen, että kahden istuttavalla penkillä istuu vähintään 3 ihmistä runsaine matkatavaroineen. Eli joustettava on.

Paras aika matkustaa Istanbuliin on kevät tai syksy. Kesällä paahtava kuumuus ja miljoonakaupungin pakokaasut turruttavat matkajaan seikkailumielen helposti. Kuten kuvista näkyy ei joulu Istanbulissa ole ainakaan liian lämmin. Joten jos Suomen rännät eivät riitä, niin siitä vaan turkki-laisten kanssa sohjoon tallaamaan.

Rättipääreportteri

Kaisa

PS. Parhaiten tietoa Turkista saa Turkin matkailunedistämiskeskuksesta Tukholmasta. Sinne vaan kortti menemään kera infopyynnön ja parin viikon sisällä postiluukusta putoaa vino pino esitteitä. Esitteisiin kannattaa tutustua samoin kuin matkaoppaisiin, sillä tiedon saanti perillä Istanbulissa saattaa olla varsin työlästä hommaa. Tietysti tiedot muuttuvat nopeasti ja sokea uskominen opaisiinkin saattaa tuottaa perin hauskoja yllätyksiä matkan aikana.

Turkish Tourism and
Information Office
Kungsgatan 3
S - 6
43 STOCKHOLM

Matka ja sen tarkoitus

Taizé Rooma

Kun me neljä, Tarja, Petteri, Elina ja minä kipusimme junaan 20.12.1987 Tampereella, emme kaulapusseistamme, rinkoistamme ja makkareistamme huolimatta olleet aivan tavallisia reilaaajia.

Matkallamme oli tarkoitus: päästä pois Suomen krääsäjouluista ja ylensyömisestä jonnekin missä joululla oli muuta merkitystä.

Osoitteemme oli: Communauté de Taizé, F-71250 Cluny, France.

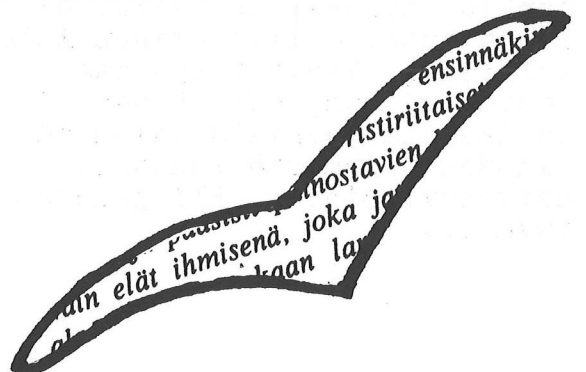
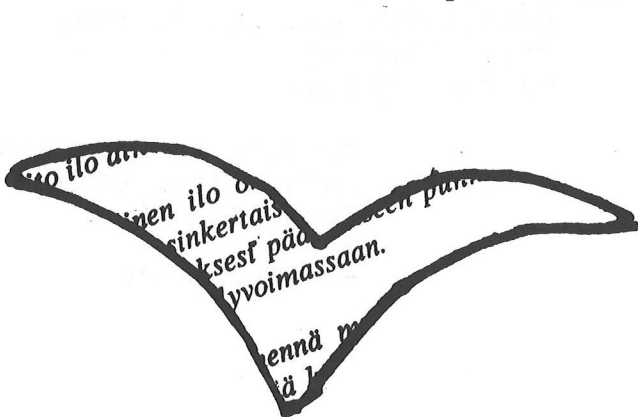
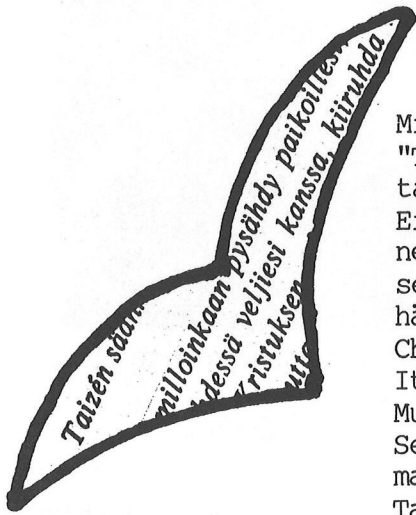
TAIZÉ

Mikä paikka Taizé sitten on?

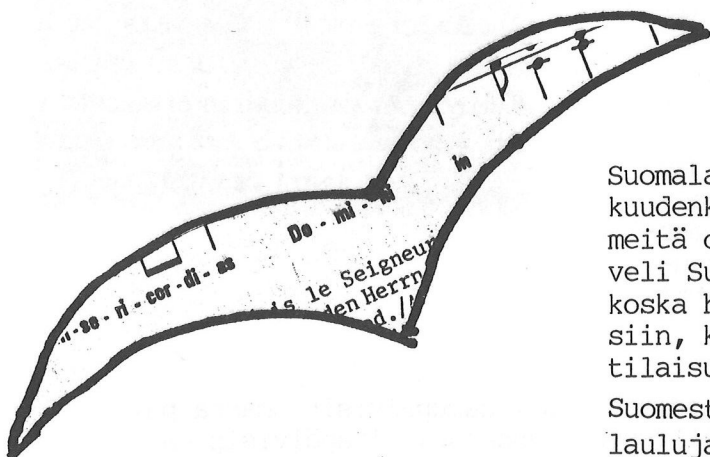
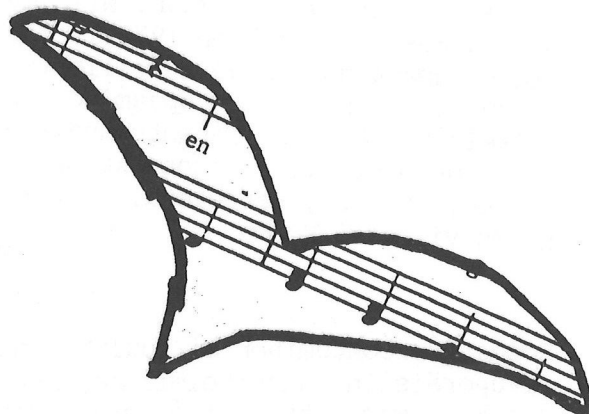
"Taizé ei näy monellakaan Ranskan kartalla" alkaa eräs Taizésta kertova kirja. Ei todellakaan sen saimme huomata. Onneksi mukana oli Elina, joka oli edellisenä keväänä käynyt Taizéssa. Ja sieltähän se kylä löytyi, mistä pitikin: Chalonin ja Maconin asemien välimaastosta Itä-Ranskan maaeu-dulta.

Mutta Taizé on muutakin kuin pikkukylä. Se on ekumeeninen luostari, aina avoin majatalo, ilmiö, liike.

Taizé syntyi protestanttisen papin, nykyisen veli Rogerin ympärille toisen maailman sodan jälkeen. Hän halusi tehdä jotain konkreettista edistääkseen rauhaa, kansojen keskinäistä solidaarisuutta ja kristillistä lähimmäisen rakkautta. Rogerin ympärille kerääntyi muita veljiä, syntyi kylä. Taizé on avoin paikka kenen hyvänsä mennä ja tulla. Täysihoidotmaksu on minimaalinen (pohjoismaalaiset maksavat varojensa salliessa enemmän kuin eteläeurooppalaiset tai kehitysmaista tulleet, maksu on vapaaehtoinen), tosin puitteetkin ovat yksinkertaiset.

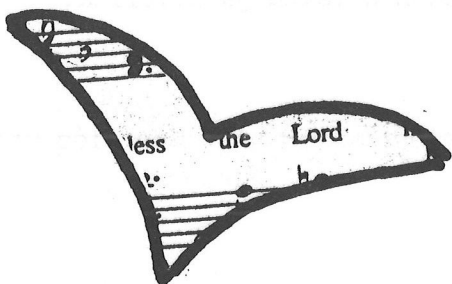

Joulu Taizéssa oli koruton. Vielä aatonakaan ei mistään näkynyt, että suuri juhlapyhä olisi tulossa. Kirkossa pidettiin kolme rukoushetkeä kuten vuoden jokaisena päivänä. Rukoushetkien jälkeen saattoi seurata veljiä viinitupaan, oyakiin, ja lämmitellä halvalla punaviinillä. Iltapäivällä kuuman ja ruokaisan keiton jälkeen aloimme harjoitella lauluja keskiyön messua varten. Minäkin yritin pinnistellä mukana ja pysytellä edes samassa oktaavissa muiden sopraanojen kanssa. Aina en siinä onnistunut.

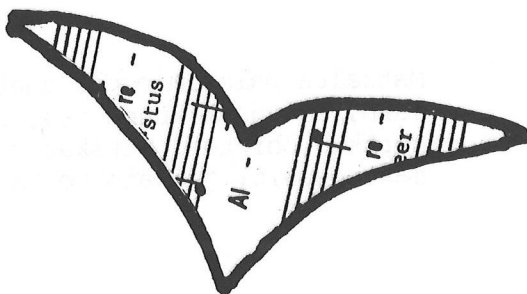

Suomalaisia oli aika paljon liikkeellä, kuudenkymmenen vierailijan joukossa meitä oli n. 15. Brother Michael I. veli Suomi kuten häntä nimitetään, koska hän on "erikoistunut" suomalaisiin, kutsui meidät 15 keskustelutilaisuuteen. Kerroimme kuulumisia

Suomesta ja lauloimme suomalaisia joululauluja. Huvittavan suomalaisia olimme kaikki: saimme keskustelun väliin syntymään parin minuutin hiljaisuuksia. Michael senkuin hymyili.

Aatto päättyi joulumessuun. Kirkko oli täynnä kyläläisiä, veljiä ja meitä vierailijoita. Nuokuimme kynttilät kädessä – päivä oli ollut pitkä. Taizéssa oppi että missään ei ole niin hyvä ja turvallista nukkua kuin kirkossa. Messun jälkeen jouluyö jatkui juhalla. Naapuriluostarin nunnat tarjosivat kaikille kaakaota, kakkuja, musiikkia ja tanssia. Vakavina luterilaisina emme kestäneet menossa kauaakaan vaan vääntäydymme kylmiin punkkiimme. – Oi, jouluyö....

ROOMA

Heti joulupäivänä Taizé sulki ovensa ja kaikki lähtivät Roomaan. Niin myös me. Taizé-liikkeessä on 1970-1. lähtien ollut tapana järjestää nuorille (n. 16-30-v.) tarkoitettu tapaaminen joulunjälkeisinä päivinä. Tapahtumapaikka on aina joku Euroopan miljoonakaupunki: Lontoo, Pariisi, Barcelona, Köln tai kuten viimeksi Rooma.

Rooman kokoontuminen ei kuulunut aivan alkuperäisiin suunnitelmiimme, mutta kun kuulimme, että Taizé totaalisesti tyhjenee, päätimme seurata mukana tulinäitä tulinäitä. Kaikki tiet veivät Roomaan siltä tuntui, sillä tapaamiseen osallistui yli 30 000 ihmistä eri puolilta Eurooppaa: katolisia, anglikaaneja, luterilaisia, ortodokseja etc. Meidät majoitettiin ympäri kaupunkia eri paikallisseurakuntiin. Käytännössä se merkitsi sitä, että löysimme itsemme koulujen, kirkkojen ja luostareiden lattioilta.

Ohjelmaa oli aamupäivisin omassa paikallisseurakunnassa, iltapäivisin kaupungilla ja suurissa kirkoissa. Kolme päivittäistä rukoushetkeä toimi täälläkin: Taizén elämän peruspilarit. Katakombeja näimme, osallistuimme roomalaiseen uudenvuoden juhlintaan (taas luterilaisilla pyöri silmät päässä), lorvimme pitkin ja poikin Roomaa sekä olimme mukana litistymässä paavin pitämässä messussa Pietarinkirkossa. Paavi näytti ihan kivalta ja kiltiltä.

Taustaa Taizéille kirjasta: Taizé rakkauden yhteisö / José Luis González-Baloda. Helsinki : Kirjapaja, 1987.

PS.

Matkalta palasimme pää ajatuksia pullollaan, lievässä kuumeessa, nenä tukossa, kurkku rohisten. Ottakaa mukaan kunnon makuupussit, jos aiotte talvi-interreilata.

EPO

Retki Suomen kulttuurin kehtoon

KAKSI KIRJASTOA JA YKSI LINNA

TURUN YLIOPISTON KIRJASTO

Turun yliopiston kirjasto on perustettu 1919 kansalaiskeräyksen turvin jo ennen itse yliopiston perustamista. Nykyisiin tiloihinsa kirjasto siirtyi 1954, kun entiset tilat kävivät ahtaaksi ja vaarallisiksi. Ahtaaksi on käynyt nykyinenkin rakennus vuosien kuluessa ja uusien tilojen odotellaan valmistuvan vuodeksi 2000.

TYK toimii yhdessä pääkirjastossa, kuudessa tiedekuntakirjastossa ja yhdessä kurssikirjastossa. Itse päärakennus (siis -54 valmistunut) edusti aikanaan uutta kirjastorakentamista, avara valo-nimeltään, ja kaunis talo on vieläkin, joskin epäkäyttännöllinen suurine lasiseinineen ja vuotavine kattoineen.

TYK on vapaakappalekirjasto ja se hoitaa n. 1/4 Fennica-kokoelmien luetteloinnista (667 metriä 1987) HYKin ja JYKin vastatessa lopuista. Kirjastossa työskentelee 81 virkailijaa 35 palvelupisteessä sekä parikymmentä henkeä muuta henkilökuntaa.

Tilanpuutteen vuoksi on TYKissä jouduttu minimoimaan avohyllykokoelma (lähinnä lukusalissa) ja pääosaltaan kokoelma on sijoitettu varastoon viiteen kerrokseen (joista kolme päällekkäin).

Oma lukunsa on Tukholman Kuninkaallisesta Kirjastosta soveltaen lainattu luokitusjärjestelmä, jota ylikirjastonhoitaja Heikki Eskelinen kehui nopeasti opittavaksi. Notaatio perustuu kirjaimille A:sta Y:hyn. Lisäksi luettelokorttiin tulee koon mukainen merkintä (koot 1-4). Varastoon kirjat on sijoitettu aihealueittain koon mukaiseen järjestykseen. Eli koko ei ole vain venäläinen järjestyserikoisuus.

Toisen oman lukunsa ansaitsee sukellusvenemäisen tehokkaasti järjestetty varasto.

Siellä on tunnelmaa, pitkiä, pimeitä käytäviä, jyrkkiä portaita ja Akatemian aikaiset väitöskirjat veripunaisin kansin. Eikö vain jossain vilahtanutkin ek-syneen, nälkään nääntyneen kirjastonhoitajan kokonainen haamu?

Suomen Joutsen Auran alloilla

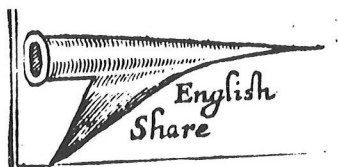
Suomalainen kirja täyttää ensi vuonna 501 vuotta, joten Turun linnassa on nyt juhlanäyttely suomalaisesta kirjallisuudesta kaikkine lieveilmiöineen. Itse näyttelytila on erittäin kaunis, mutta ei sentään varasta koko showta.

Näyttelyn teemana on kirjan kulttuurihistoriallinen, taiteellinen ja poliittinen merkitys keskiajasta nykyaikaan. Näyttelyn toteutus on kiitettävän omaperäinen; tavanomaisten lasivitriinien sekaan oli siroteltu maalauksia, valokuvia, veistoksia, julisteita, harmaita kopioita, kirjansilppua ym. aiheeseen liittyvää.

Näyttelyn mieleenpainuvia kohteita olivat Missale Aboense (värittämytensä takia), täytetty karhu, antiikkinen painokone, kirjatulva (ei sisällä mitään mielenkiintoista kirjallisuutta), unohdettujen kirjailijoiden hämärä galleria, lasten kirjallisuuden osasto kokonaisuudessaan, kirjatÄI ja kirjaSKORPIONI.

Esillä on myös kokonainen huoneellinen vanhoja, ihania, kauniisti sidottuja kirjoja TYKin ja Åbo Akademin kokoelmista sekä kirjojen ja kirjansitojen suojeluspyhimys Pyhä Lauri (oppaan mukaan myös kirjastonhoitajien l. nyt tiedätte kenen puoleen kääntyä, kun haluatte lisää liksaa).

Paljon muutakin oli mielenkiintoista, mutta menkää itse katsomaan - näyttely on auki elokuun loppuun asti.

Kirjanpainajan tärkeä työkalu

Donnerska Institut se vasta mainio laitos onkin. Siellä krookuksetkin kukivat aikaisemmin kuin muualla. Itse instituutti on 1959 testamenttilahjoituksen turvin perustettu erikoiskirjasto ja tutkimuslaitos. Lahjoittajina olivat antroposofit Uno ja Olli Donner ja lahjoituksen ehtona oli mystiikkaa uskonnoissa ja kulttuureissa tutkivan laitoksen perustaminen Åbo Akademin yhteyteen. Nykyisin tutkimusalana on uskontotiede ja päätehtävänä erikoiskirjaston ylläpito. Tällä hetkellä kirjastossa on yksi maailman parhaita antroposofian kokoelmia ja lisäksi erikoisen perusteelliset kokoelmat islamista, juutalaisuudesta, Iranin ja Latvian vanhoista uskonnoista sekä uusista uskonnoista.

Donnerska Instituutin tehtävänä kirjaston pidon ohella on tieteen tukeminen, apurahojen jakaminen ja joka kolmas vuosi uskontotieteellisen kongressin järjestäminen. Taloudellisia vaikeuksia laitoksella ei kuitenkaan ole vaan sen sijaan suoranaisia sijoitusongelmia kaiken rahanpaljouden kanssa. Laitoksella on oma johtokunta, (johon kuuluu mm. uppsalalainen kommunisti-humanisti) mutta varsinaiset päätökset tekee Åbo Akademin säätiö.

Tällä hetkellä laitoksen esimiehenä ja vastaavana kirjastonhoitajana toimii karrismaattinen Tore Ahlbäck, jonka työhuone on nähtävyyksinensä ja tästä lähtien ihanteellisen työtilan normina.

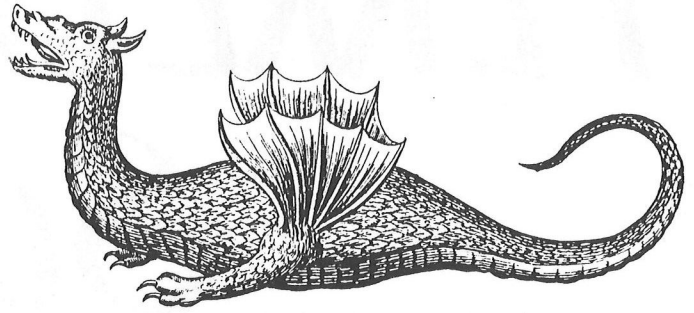
Kokoelmissa on 45000 nidettä, 300 aikakaus- ja sarjajulkaisua ja pyrkimyksenä on kattaa kaikki tunnetut uskonnot. Kirjastossa on käytössä Religion Indexes, AHCI, SSCI-indeksit. Hankin-

ta ja indeksointi tehdään RI:n pohjalta, joten kaikki mikä löytyy indeksistä, on myös kirjastossa saatavissa. Hyllyjärjestystä varten on käytössä oma englanninkielinen luokitusversio sekä, joskin pitkin hampain, myös UDK, jota Ahlbäck pitää lähinnä rasistisena virkavirhestimulaattorina.

Kirjaston kolme kirjastonhoitajaa ja yksi sihteeri palvelevat vuosittain n. 2500 käyttäjää. Kotilainoja ei myönnetä, mutta kirjasto on kaikille avoin ja kaukopalvelu pelaa. Lisäksi kirjasto toimittaa omaa uutuskatsaustyyppistä Contenta Religion-lehtistä ympäri Pohjoismaita. Käyttäjäkoulutusta ei kirjastossa sinä surminkaan harrasteta, mutta tekeillä on informatiivinen video laitoksen toiminnasta.

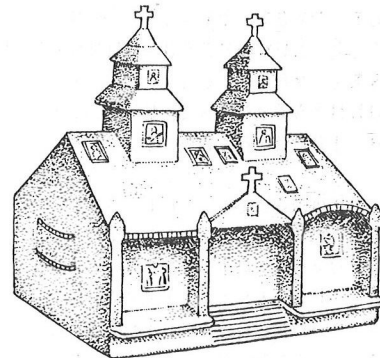
Kirjaston henkilökunta on erittäin hyvin koulutettua. Yleensäkin tieteellisen kirjaston henkilökunnan pitäisi ollakin päteviä tutkijoita kyetäkseen kunnolla palvelemaan asiakkaita, kun nämä pyytävät olemattomia, ja myös luokitteamaan aineiston tarpeeksi asian-
tuntevasti. Sopiva työnäyte olisi esimerkiksi väitöskirja.

Sanoi Ahlbäck ja hymyi hurmaavasti. -AMM

Kirjaskorpionin ruokavalio koostuu pääasiallisesti kirjatäistä

Kirjatäi syö kirjoja

Turun Linna
(epätavallinen kuvakulma)

Joitakin huomioita matkan varrelta:

"Miksi Turkuun mentäessä on aina pysähtyttävä Suomen rumimman rakennuksen luona?"

"Kirjastotiede ja informatiikka on Tiede."

"Alko on perjantaisin kuuteen asti auki."

"Mutta se ei vaikuta numeroon."

"Ah, mitä hohtoa voi enää olla jossain sisä-Suomen kunnankirkonkylänkirjastossa verrattuna karismaattisista ja älykkäistä suomenruotsalaisista tiedemiehistä säteilevään henkisesti virikerikkaaseen ilmapiiriin."

PERKELE. KUVIA SUOMESTA.

Kun jutustelin muutama vuosi sitten ranskalaisen mösjoön kanssa, hänelle sana Suomi toi mieleen kaduilla liikuskelevat jääkarhut ja venäläiset miliisit. Hän tiesi myös etteivät suomalaiset käytä ruokajuomanaan viiniä tai aquaa, vaan vodkaa. Pohjois-englantilainen tuttavani taas kuunteli epäuskoisena, kun väitin, että täällä napapiirin tuntumassa voi kasvattaa ruusuja aivan kuten Newcastlen korkeudellakin. Monet ulkomaalaiset ovat myös tienneet, että Suomessa puhutaan yleisesti venäjää. Minäkin tunnistan sujuvasti sanat da ja glasnost.

Jotkut ulkomaalaiset osaavat aivan oikein sijoittaa Suomen Neuvostoliiton länsipuolelle, Ruotsin itänaapuriksi ei Suomea kovin moni paikanna - pohjoismaiden raja kulkee useille Tornionjoessa.

"Finland, yes, teillähän oli hiljattain vallankumous", totesi maailmantahtumia seuraava aasialainen. Sekaannus selvisi: alkavathan Finland ja Filippiinit samalla äänteellä. Surkuhupaisalta sen sijaan kuulostaa, kun kentuckylainen opiskelija kysyy suomalaiselta vaihtoppilaalta, että missä se sellainen osavaltio kuin Suomi sijaitseekaan? Minulle on tarjottu kotimaaksi myös kaikkia muita pohjoismaita ja Irlantia. "United Kingdom, sehän on Wales, Scotland, England ja Finland", kerrottiin ystävälleni Intiassa.

Vaikkei Suomen paikkaa kartalla tunnettaisikaan, niin lehdistä on saatu lukea suومتumisesta, Lappiin eksyneistä ohjuksista, sadoista etlei tuhansista Tsernobylin uhreista ja paskaheittelevistä teatterikoululaisista. Ulkomaanakauppaministerin asettama komitea joutuikin mietinnössään toteamaan, että "Suomi-kuva - sikäli kuin sitä ollenkaan on olemassa - on huono".

Suomalaisista tunnetaan paremmin Keke Rosberg kuin Mauno Koivisto, ehkä vielä Mannu Mikkola (yleinen englantilainen kirjoitusasu), Juha Kankkunen ja Ari Vatanen. Kourallinen englantilaisia tuntee kulttibändit Hanoi Rocks ja L'Amourder, joiden levyjäkin löytyy HMV:ltä ja Virginiltä.

Joulupukki ei ole tehnyt Suomea tunnetuksi - sehän on ruotsalainen - mutta sen voisi tehdä toinen taruhahmo R.Reagan, joka yöpyy Helsingissä piakkoin. Liekö nöyrät, vaatimattomat ja itsensä myymiseen tottumattomat suomalaiset osaavat käyttää tilaisuutta hyväkseen.

Nuori eurooppalainen älykkö ja opiskelija tuntee Alvar Aallon, Esa-Pekka Salosen ja Kaija Saariahon. Hän tosin tuskin tietää näiden olevan suomalaisia. Mika Kaurismäkin tunnetaan Euroopassa. Saksalaisena uuden aallon ohjaajana.

Rallikuskit ovat parempia kulttuurilähettiläitä kuin taitelijat ja poliitikot. Eihän rva KOivisto ymmärrä edes niistä Lady Dianaa tervehtiessään. Maailmalla tunnetaan paremmin ruotsalainen vodka ja ruotsalainen sauna kuin suomalainen paperi. Tuskin

lainen paperi. Tuskin

Fleet Streetilläkin tiedetään, että mm. The Times on painettu suomalaiselle paperille.

Joulupukkia ja poliitikkoja parempia tiedottajia ja Suomi-kuvan kirkastajia ovat tavalliset turistit, sekä suomalaiset ulkomailla että vierasmaalaiset Suomessa, ja ulkomailla asuvat suomalaiset.

Satunnaiset mainoskampanjat ja yksittäiset kulttuurivierailut eivät juuri vaikuta tavalliseen kansalaiseen. Vaikka kansainvälistyvät suomalaisyritykset voivatkin levittää myönteistä kuvaa Suomesta, ei taloustason viestintä tavoita keskivertokansalaista.

Henkilökohtaiset kokemukset ja kontaktit, tuttavien oma-kohtaiset kertomukset vasta tuovat vieraan, pienen valtion lähemmäksi ja kertovat kulloisenkin osatotuuden maastamme, sen asukkaista, omituisuuksista ja saavutuksista. Olemme jokainen Suomi-kuvan palasia, mutta myös sen aktiivisia rakentajia.

Suomesta voi kertoa muutakin kuin väkiluvun, bruttokansantuotteen ja järvien määrän. Ei ole yhtä ainoaa markkinointikelpoista Suomea eikä yhtä yhtenäistä Suomi-kuvaa, vaan kokonainen kuvasarja, johon sopii talous- ja kulttuurimenestyksiä, vankiloissa istuvia aseistakieltäytyjiä, asuntopulaa ja huippu-urheilijoita. Suomi-Finland on muutenkin kuin Siekkareiden uusi levy.

PJ

Limonadia ja Suklaajäätelöä

Kesä tulee ja ihmiset etenkin lapset viettävät aikaansa yhä enemmän ulkona- puistoissa ja leikkikentillä. On siis aika siirtää kirjavalkoimat luonnonhelmaan. Otetaan malliksi vaikka Wienin lukeminen puistossa projekti.

"Lukeminen puistossa projektin ideana oli viedä kirjoja sinne, missä lapsilla on tapana viettää vapaa-aikaansa, eikä vain odottaa, että he tulisivat hakemaan niitä. Leikkikenttien läheisyyteen perustettiin lukutupia, joissa lapset voivat selailla kirjoja tai ottaa niitä ulos luettavaksi. Tarkoituksena ei ollut perustaa mitään puistokirjastoa, vaan tuoda kirjoja saataville mahdollisimman epämuodollisella tavalla. Lapset voivat sään salliessa katsella kirjoja lojuessaan nurmikolla tai aurinkotuolissa.

On tärkeää etteivät kirjat ole siististi hyllyssä vaan pienillä pöydillä, jolloin lapset voivat vapaasti selailla niitä tai ottaa mukaansa. Kirjojen ottamiseen ei myöskään liity mitään byrokraattisia toimenpiteitä. Kirjojen lainaaminen on täysin maksutonta, eivätkä lapset tarvitse edes kirjastokorttia."

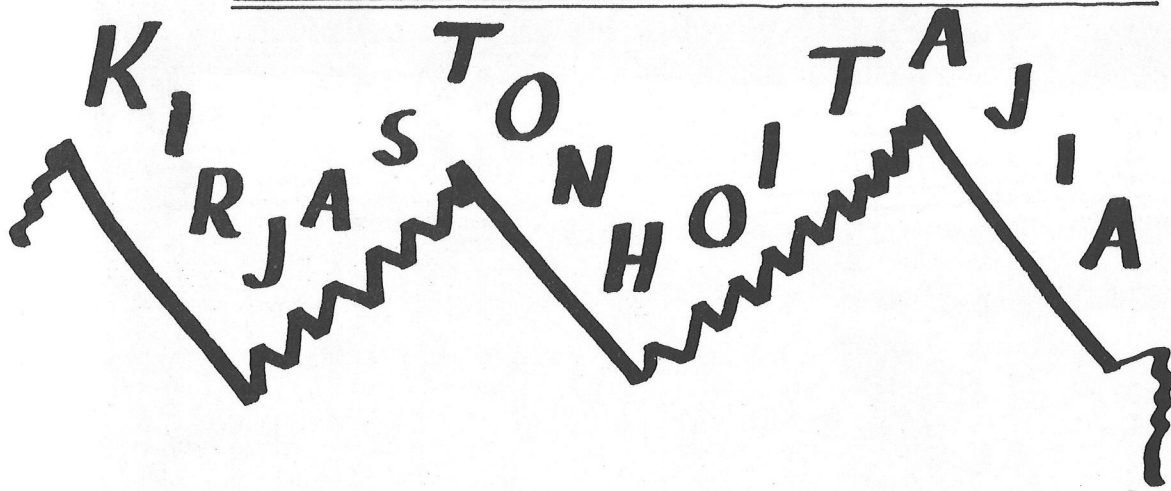
No niin, kriittisimmät voivat tietenkin heti kauhistella hävikkiä ja sitä kuinka limonadi tahrii tietokirjat ja kuinka suklaajäätelö liiskaantuu kuvakirjoihin. Tai

voipa joku epäillä, että muutama kuvakirja saattaa syksyllä löytyä tyhjennetystä suihkulähteestä tai lintulammikosta pahasti vettyneenä. Vaan epäilyt sikseen ja kantamaan kirjoja puistoihin.
-kh

lähde: Lucia Binder: Nuorten ihmisten lukeminen - Silta aikuiskirjallisuuteen Kirjakauppa 10/84

KUULUISIA

1. Gottfried Leibniz
2. David Hume
3. Casanova
4. August Strindberg
5. Mao tsetung
6. Steven Patrick Morrissey'n äiti

REVUE

